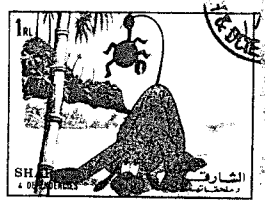

POLARIS

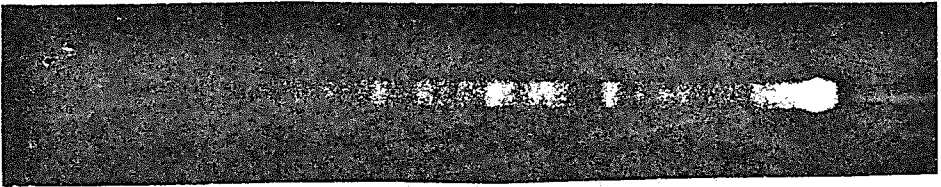

Redaktör: Mats Lundblad Studentbacken 21A-717
115 40 Stockholm (Tfn 08-636187)

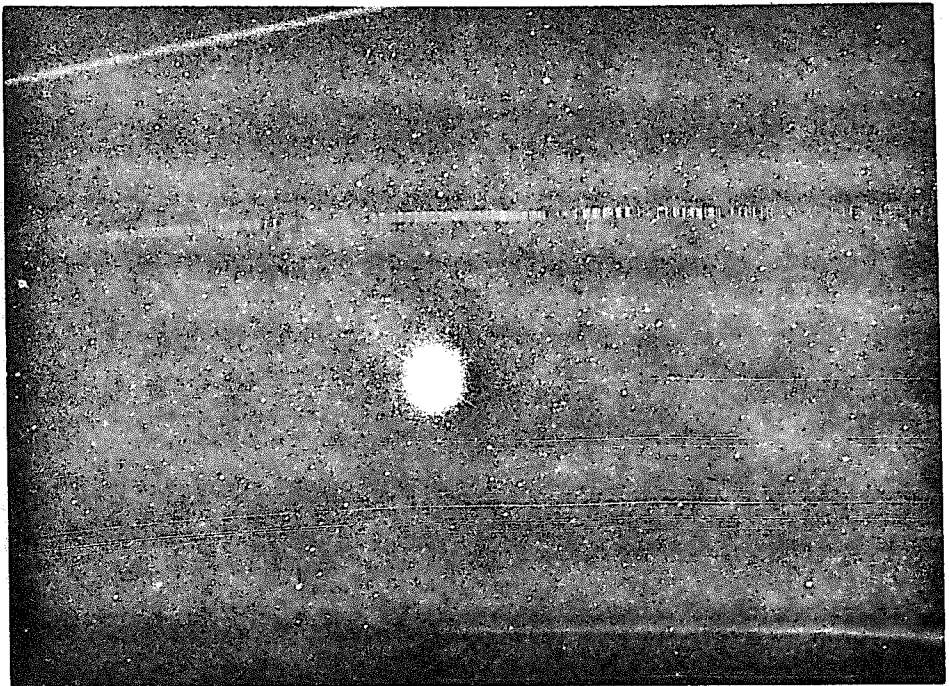
INNEHÅLL: 3. Nova Cyg 75 4. Medlemsförteckning
5. Stadgar. Svenska föreningar
6. Ungdomsläger

Nr **21** 1975
DEC

Stockholms Amatörastro-
nomiska Klubb

Fotografier från Lennart Dahlmark av Nova Cygni 75. Ovan: Newtonfokus 26/172 cm + 60°
spaltlös spektrograf 2/9 0^h30^m 3^m breddat 103aF plåt.
Nedan: 31/8-75 22^h40^m exp. 10^m Newton 26/172 cm 103aE film.
Baksidan: Dito men den 6/9-75 00^h45^m 10^m. Nederst baksidan: 2/9-75 23^h40^m 15^m,
Prinz Galaxy bl 2.8 f 13.5 cm, 103aE film + Wr 92.

JOHN T. H. RAGNHAMMAR

avled den 12 maj 1975 i en ålder av 74 år.

Han var född i april 1901.

Han var klubbens sekreterare under 1960-talet. Han tog initiativ till att rusta upp i Gamla Observatoriets kupol och utverkade tillstånd att återställa det i ursprungligt skick. Han røjde med hjälp av sin fru ur kupolen, städade, målade och fernissade mm, ett mycket omfattande arbete. Därefter var han med om att flytta teleskopet från Skansens observatorium till Gamla Observatoriet. Han har även övertalat byggnadsnämnden, att klubben så småningom skall få disponera utrymmen i Gamla Observatoriet.

FOTOKOMPENDIUM FÖR AMATÖRASTRONOMER

innehåller 32 innehållsrika sidor och kan beställas från Leif Lundgren Tornav. 3:457, 223 63 lund för 5:-. Med tabeller och fotografier.

KLUBBENS VÅRPROGRAM

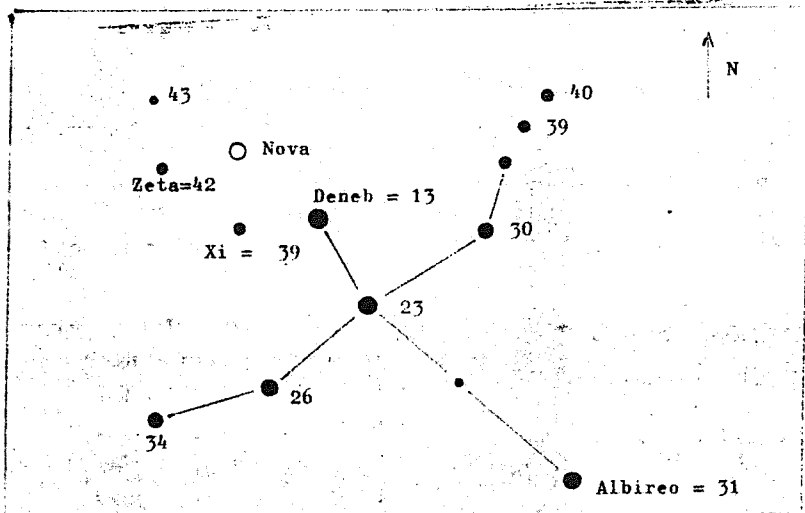
To 19 feb BILDVISNINGSKVÄLL. Medtag egna bilder..
 To 11 mrs GLAES INGVAR LAGERQVIST: Om observationer av småplaneter
 To 8 apr GLAES BERNES:
 Ti 23 mrs MATS LUNDELAD: Förberedelser inför den ringformiga solförmörkelsen
 (Kvällarna ovan: adress Kungstensg. 45, 2 tr, T Rådmansgatan)

VISNINGAR på Gamla Observatoriet, ledda av Mikael Jargelius, kl. 1900 den On 25 feb, On 3 eller To 4 mrs, Må 8 mrs (bl.a. kometobservationer), kl 2000 On 31 mrs och M 26 eller Ti 27 apr (bl.a. Mercuriusobservationer). Vid tveksamhet om vädret ring Mikael tfn 911715 precis en timme innan visningen. (Eli inte förvånad om det är upptaget?)

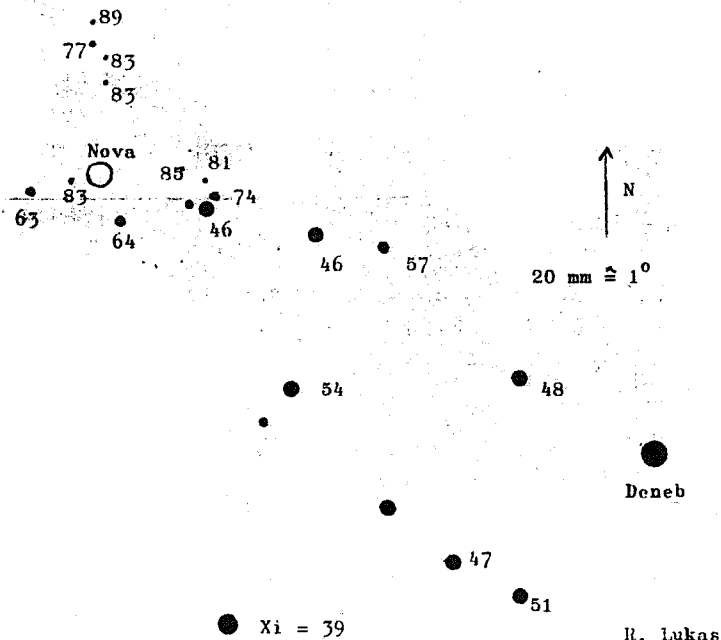
SÄLLSKAPET sammanträder i vår den 27 jan, 2 mrs och 30 mrs (tisdagar).

TILL SALU: 103aE-film. Mycket lämplig vid astrofotograferingar längre än 5-10 min. Frankallas 4-6 min i D19. Frysförvaras. Självkostnadspris 10:-/meter.
 Lennart Dahlmark

NOVA CYGNI 1975

Das Sternbild Schwan mit der Position der Nova Cygni. Die Zahlenangaben sind Helligkeiten der betreffenden Sterne ohne Berücksichtigung der Dezimale.

STOCKHOLMS AMATÖRASTRONOMISKA KLUBB

Medlemsförteckning 1975

Svärd, Ola, Robert Almströmsgatan 3, 113 36 Stockholm
 Jonasson, Olle, tandläkare, Skytteholmsvägen 26, 171 44 Solna
 Strandberg, Lars-Olov, Folkskolegatan 22, uppg 2, 117 35 STOCKHOLM
 Näslund, Magnus, Snoilskyvägen 32, 112 54 Stockholm
 Schildt, Johan, Stierncronas väg 12, 161 53 Bromma
 Tersman, Folke, Timrågatan 122, 162 23 Vällingby
 Tersman, Gunnar, Timrågatan 122, 162 23 Vällingby
 Bohm, Peter, Blombackagatan 7, 151 33 Södertälje
 Jargelius, Mikael, Grafikvägen 15, 121 43 Johanneshov
 Johnsson, Hans, Körsbärsvägen 4A/411, 114 23 Stockholm
 Borg, Anders, Timrågatan 120, 162 23 Vällingby
 Nordlund, Jan, Planetvägen 8, 773 00 Fagersta
 Jändel, Magnus, Thulegatan 32 B, 113 53 Stockholm
 Minnberg, Kurt, Segeltorpsvägen 53, 125 32 Älvsjö
 Langemyr, Lars, Bullerholmsgränd 83, 127 40 Skärholmen
 Strandlund, Brita, Rindögatan 11, 115 36 Stockholm
 Reimers, Klas H., Hedinsgatan 11, 115 33 Stockholm
 Karlqvist, Arne, Sjöormsstigen 6, 135 00 Tyresö
 Sjöqvist, John, St. Eriksgatan 56, 112 34 Stockholm
 Johansson, Lage, Schlytersvägen 38, 126 50 Stockholm
 Dahlmark, Lennart, Herrgårdsvägen 22, 121 63 Johanneshov
 Zanetti, Antonio, Liljeörnsgränd 51, 162 32 Vällingby
 Darsenius, Gunnar, Jaktvägen 12, 175 63 Järfälla
 Elvius, Tord, prof., Skarpskyttevägen 4 c. 222 42 LUND
 Härling, Pontus, Rådjurstigen 8, 191 46 Sollentuna
 Bock, Sigvard, Vergelandsgatan 19, Bromma
 Arnlinde, Carl, Bäckgatan 6, 432 00 Varberg
 Karnfält, Göran, Bältingevägen 28, 124 34 Bandhagen
 Bohm, Martin, Blombackagatan 7, 151 33 Södertälje
 Jonasson, Arndt, Tottvägen 16, 171 35 Solna
 Söderqvist, Bengt, Gyllenstiernsgatan 16, 115 26 Stockholm
 Sundberg, Karl-Erik, Fjällstigen 25, 131 00 Nacka
 Olander, Nils-Gustav, Magistervägen 10, 163 53 Spånga
 Kinnman, Per-Anders, Eskadervägen 48, 183 54 Täby
 Jansson, Roland, Grindsgatan 56, 116 57 Stockholm
 Pierro, Anita, Sveavägen 80, 113 59 Stockholm
 Malstad, Lennart, Fregattvägen 91, 117 48 Stockholm
 Arrenfelt, Dag, Thulegatan 49, 113 53 Stockholm
 Richter, Sara, Trivaldsgränd 3, 111 29 Stockholm
 Hedlund, Per Ove., Björngårdsgatan 2, 116 48 Stockholm
 Eriksson, Kurt, Edsängsvägen 4 A, 191 54 Sollentuna
 Hernæus, Ingeborg, Brännkyrkagatan 100, 117 23 Stockholm
 Löfgren, Leif, Nybohevsbacken 81, 117 44 Stockholm
 Göransson, Steve, Vasavägen 108, 175 32 Järfälla
 Nordqvist, Kurt, Studentbacken 21/163, 115 40 Stockholm
 Tellvin, Christina, Bergsunds Strand 15, 111 38 Stockholm
 Bryntesson, Christer, Husabyvägen 1, 126 50 Hägersten
 Olsson, Björn, Alvägen 6, 191 43 Sollentuna
 Nyström, Arne, Trollvägen 7, 191 47 Sollentuna
 Wallner, Fredrik, C/o Pers, Box 28, 149 01 Nynäshamn
 Tillman, Karin, Hästhagsgatan 3, 172 35 Sundbyberg
 Grahn, Svante, St. Paulsgatan 18, 116 47 Stockholm
 Lundblad, Mats, Studentbacken 21 A, 115 40 Stockholm
 Jändel, Ingrid, Ormängsgatan 63, 172 31 Vällingby
 Vikström, Per Olof, Magnus Ladulåsgränd 16, 116 27 Stockholm

STADGAR FÖR STOCKHOLMS AMATÖRASTRONOMISKA KLUBB

- § 1. Stockholms Amatörastronomiska Klubb är en sammanslutning inom Svenska Astronomiska Sällskapet av för amatörastronomi intresserade medlemmar. Klubbens verksamhet är förlagd till Stockholmsområdet.
- § 2. Klubbens ändamål är att bedriva amatörastronomisk verksamhet samt att på lämpligt sätt verka för medlemmarnas vidare utbildning.
- § 3. Varje medlem av Svenska Astronomiska Sällskapet äger att vinna inträde i klubben.
- § 4. Styrelsen består av Klubbens ordförande och minst fyra övriga ledamöter. Ordföranden och styrelsens övriga ledamöter väljes för en tid av ett år vid Klubbens årsmöte. Om ledamot avgår innan hans mandatid utlupit utses efterträdare för återstående tid vid Klubbens första ordinarie sammanträde. Styrelsen fördelar inom sig posterna som sekreterare, skattmästare och bibliotekarie. Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden. För beslutsmässighet fordras att minst 3/5 av ledamöterna är närvarande. Vid årsmötet avgiver styrelsen en skriftlig redogörelse för det förflyttna arbetsårets verksamhet, vilken efter årsmötets godkännande inlämnas i avskrift till Svenska Astronomiska Sällskapet.
- § 5. Klubben sammanträder på kallelse av styrelsen minst 6 gånger om året. Extra sammanträde skall hållas om minst 10 av klubbens medlemmar så begär. Årsmöte skall hållas före den 1 mars. Kallelse därtill skall utfärdas senast 14 dagar i förväg. Beslut vid Klubbens sammanträden fattas med enkel majoritet av de vid sammanträdet närvarande medlemmarna. I händelse av lika röstetal äger ordförande utslagsröst. Det åligger sekreteraren att vid Klubbens och Styrelsens sammanträden före protokoll. Arbetsåret sammanfaller med kalenderåret.
- § 6. Klubben beslutar om avgifter och övriga ekonomiska frågor i samråd med Svenska Astronomiska Sällskapet. Två revisorer utses vid Klubbens årsmöte. Revisionsberättelse för det förflyttna verksamhetsåret avges vid årsmötet.
- § 7. För upplösning av Klubben erfordras att beslut härom fattas vid två sammanträden, dock att mellan de båda sammanträdena skall ha förflytit en tid av minst två månader. Ytterligare kräves att beslutet vid båda sammanträdena biträdes av minst 2/3 av de vid sammanträdet närvarande medlemmarna. Beslutats upplösning skall Svenska Astronomiska Sällskapet fastställa hur med befintliga tillgångar skall förfaras.
- § 8. Beslut om ändring av dessa stadgar skall fattas vid sammanträde, när stadgeändringarna varit medlemmarna föreslagna vid minst ett sammanträde dessförinnan. För beslutets giltighet erfordras 2/3 majoritet av de vid sammanträdet närvarande medlemmarna. Ändring av § 7 och § 8 kan ej ske i annan ordning än vad i § 7 stadgas i fråga om klubbens upplösning.

ASTRO-FÖRENINGAR I SVERIGE, PRELIMINÄR ADRESSFÖRTECKNING

ASTRONOMISKA SÄLLSKAP ET PLEIADERNA Johan Schildt Stierncronas v 12 16158 Bromma

BORÅS ASTRONOMI SÄLLSKAP Claes Nordén Västerlångg 30 50230 Borås

DALARNAS ASTRONOMISKA SÄLLSKAP Hans Lundström Matrisv 21 79100 Falun

DJURSHOLMS ASTRONOMISKA KLUBB Martin Lindskog Bråvallav 28 18264 Djursholm

FÖRENINGEN FÖR ASTRONOMI OCH ASTRONAUTIK Mats Jedenvall

GÖTEBORGS ASTRONOMISKA KLUBB Göran Hasse Östergårdsv 409 43080 Hovås

HALMSTADS ASTRONOMISKA SÄLLSKAP von Möllersg 1 30231 Halmstad

KALVHAGENS ASTROSÄLLSKAP Per Westling Amund Bengtssons v 1 44300 Lerum

KARLSKRONA ASTRONOMISKA KLUBB Bernth Svensson N Möllebacksg 2 37100 Karlskrona

MARS Box 250 60 200 47 Malmö 25

NOBS Mats Carlsson Nybruksv 7 82400 Hudiksvall

STOCKHOLMS AMATÖRASTRONOMISKA KLUBB Mats Lundblad Studentb 21A-717 11540 Sth

ASTR. SÄLLSKAPET TYCHO BRAHE Per Ake Björklund Köpenhamns v 2 21743 Malmö

VÄXJÖ AMATÖRASTRONOMISKA KLUBB Elleholmav 11 35243 Växjö

SV. ASTR. SÄLLSKAPET Sth Observ. 13300 Saltsjöbaden

NÅGRA INTRYCK FRÅN ETT ASTRONOMISKT UNGDOMSLÄGER

Sommaren 1975 hölls ett internationellt astronomiskt ungdomsläger vid ett litet samhälle i sydvästra Drenthe i Holland.

Att jag kom att delta i detta läger är delvis att beteckna som en lycklig slump. I slutet av mars månad råkade jag bläddra i Astronomisk Tidsskrift nr 4 1974 där man i en notis kunde läsa bl a följande:

"Från den 24 juli t o m 14 augusti 1975 anordnas ett internationellt astronomiskt ungdomsläger, det 7:e i ordningen, vid folkhögskolan Overcinge i Havelte, Holland. Lägrets ändamål är att ge deltagarna möjlighet till astronomiska observationer och diskussioner under ledning av experter. Den som är intresserad att delta måste uppfylla följande villkor:

1. Ha en ålder mellan 16 och 22 år.
2. Ha förmåga att utan alltför stort besvär kommunicera på engelska, som är det officiella lägerspråket.

Deltagaravgiften är holländska floriner 250.-"

För den händelse att det skulle finnas några platser kvar skrev jag till Theo de Klerk, lägrets generalsekreterare. Några dagar senare fick jag besked: det fanns en plats kvar som var reserverad för europeiska deltagare. Och det räckte ju.

Drygt $3\frac{1}{2}$ månader senare befann jag mig på Meppels järnvägsstation där jag mötte Rob, en av ledarna, samt några andra deltagare, svenskar och engelsmän. Efter 15 km bussresa var vi framme vid folkhögskolan.

Av de ca 50 deltagarna var fem svenskar. Övriga var från Holland, Tyskland, England, Danmark, Schweiz, Italien, Polen, Israel, Tunisien, USA samt Kanada.

För de följande tre veckorna fanns två mer eller mindre organiserade program: dels det astronomiska programmet, dels folkhögskolans eget program. För det astronomiska programmet var vi indelade i fem arbetsgrupper ledda av studenter. Grupperna var följande: Capita Selecta, Meteoror, Variabla Stjärnor, Satelliter samt Astrofysik.

Målet för folkhögskolans program var ökad internationell förståelse. Därför visades filmer ("Fail safe", "Farenheit 451", "Joe"), hölls diskussionsaftnar, spelades spel och anordnades tävlingar av olika slag. Många av dessa programpunkter var

mycket intressanta och instruktiva, t ex "World Trade Game" som visade hur det kan gå till när rika och fattiga länder bedriver handel med varandra.

I det astronomiska programmet deltog jag i arbetsgruppen "Capita Selecta". Som namnet antyder sysslade gruppen med lite av varje. Somliga av oss bestämde antalet observerade meteororer som funktion av tiden på dygnet, andra beräknade avstånd till klotformiga stjärnhopar, ett försök gjordes med en Foucault-pendel, några bestämde solarkonstanten, några andra försökte kartlägga vintergatans struktur, medan jag tillsammans med Bert från Holland och Sam från Nordirland observerade kometen Kobayashi-Berger-Milon (1975 h). Instrumenten vi hade till vårt förfogande var bl a en 20 cm reflektor (Newton), 80 mm fältkikare, en 75 mm refraktor samt ett antal smärre instrument. Kobayashi-Berger-Milon hade en magnitud av omkring +5 under större delen av tiden. Medan kometen befann sig i Drakens stjärnbild kunde man se dess koma och centrala kondensation. I början av augusti då kometen flyttat sig till Stora Björnen kunde även en kort svans observeras med fältkikare. Den 31 juli togs en bild vid Høeuvens observatorium där man använde ett Schmidtteleskop med $f/0,95$. Därifrån rapporterades en svanslängd av hela 15° .

Under de 21 dagarna lägret varade hade vi - hör och häpna - ca 16 klara nätter. Himlen var tämligen mörk, även om man kunde se svaga återsken av Meppels och Steenwijks ljus. Åtminstone en natt såg jag M13 för blotta ögat, och M33 syntes utan större svårighet i fältkikare. Dessutom observerade jag några sydliga objekt som jag inte hade sett tidigare: M16, M17, M18, M20, M22, M25 och M8 (alla utom M16 finns i Skyttens stjärnbild).

Det var dock inte alla klara kvällar som användes för observationer. Några dagar gjordes utflykter, och vi såg bl a Amsterdam samt Westerborkobservatoriets stora radiointerferometer.

Bland övriga aktiviteter kan nämnas volleyboll, minigolf, segling och bad. Den senare aktiviteten utövades rätt flitigt emedan temperaturen hade en viss tendens att stiga mot $+35^{\circ}\text{C}$ på eftermiddagarna på grund av det stabila högtrycksområdet.

Sammanfattningsvis kan sägas att lägret nådde sina båda syften: internationella kontakter slöts i högsta grad och ett stort antal astronomiska observationer genomfördes och bearbetades.

